

Hennes kritiker anser att hon har övergett sina principer. Självmennar Belinda Olsson att det finns en tydlig röd tråd i hennes vägval. Två Dagar har träffat henne för ett samtal om politik, ifrågasättandet av hennes feminism och om makten att definiera verkligheten.

TEXT LINDA THOMSEN HÖGFELDT BILD SÖREN HÅKANLIND

FEMINIST PÅ TVÄRE

BELINDA OLSSON VÄJER INTE FÖR SVÅRA FRÅGOR

DET ÄR TYST och lugnt i entrén till SVT Göteborg, men inne i huset pågår en febril aktivitet. När Belinda Olsson möter oss är hon uppe i en av sitt livs mest hektiska arbetsperioder i förberedelserna inför programstarten av *Valet med Janne och Belinda*. Talkshowen vars uttalade syfte är att "underhålla, skava och få folk att diskutera det kommande valet."

– Alla vet ju att politiker älskar att ha låtsaskompisar, typ Urban snickaren från Arboga eller Rita från Karlstad. Så vårt program handlar mer om Urban och Rita och vad de tycker och tänker än om Reinfeldt. Det är möten i en härlig mix – det som livet går ut på, säger hon.

Med mediedrevet som följde efter hennes senaste programserie *Fittstim – Min kamp* i färskt minne känner Belinda Olsson viss nervositet över mottagandet.

– Herregud, det är ju jag och Janne Josefsson som leder programmet och vi tänker inte väja för några frågeställningar eller för dem vars åsikter inte passar in i mallen. Det finns en så given dramaturgi i media i dag och fördomar om att alla som röstar på Sverigedemokraterna är rasister medan alla som röstar på FI eller Miljöpartiet är fina, reko människor. Jag tror att verkligheten är betydligt mer komplex än så och att det finns fler nyanser. Livet är inte så svart-vitt som vi journalister ofta gör gällande, säger hon.

VÅR INTERVJU SOM inleds med fotografering utomhus får en dålig start. Det blåser kraftigt och Belinda blir alltmer irriterad över sitt hår som står åt alla håll. Till slut ilsknar hon till och kräver att få se några av bilderna innan vi fortsätter. Fast när hon sedan godkänt bilderna slappnar hon av och därefter går allt som på räls. Belinda Olsson är prat-sam och underhållande; hon skämtar med den råa humor som verkar vara ett av hennes signum, delar med sig av sina erfarenheter och går även med på att låta sig fotograferas i en boxningspose två dagar senare. Trots att hon vanligtvis vägrar den typen av bilder.

Hon förklarar även orsaken till sin ilska under fotograferingen: hon är en utpräglad känslomänniska på gott och ont.

– Det kan svänga väldigt fort, jag kan bli förbannad och sur och sedan väldigt glad. Sedan är det klart att jag har den här programledarsidan också där självbilden är lite självgod. Klart jag är komplex och kan vara jobbig!

BELINDA OLSSON. TUFF, självständig, driven. En brud med skinn på näsan som inte tar skit. Oavsett om bilden av henne stämmer eller inte har feministen, som fick sitt journalistiska genombrott som redaktör för *Fittstim*-antologin tillsammans med Linda Skugge på 90-talet, varit duktig på att förvalta sina möjligheter.

Från sitt första vikariat på Expressen klev hon snabbt vidare och blev krönikör på Aftonbladet, chefredaktör för nättidningen *Sourze* och så småningom programledare för talkshowen *Studio Belinda* i TV8. Under ett par års tid försörjde hon sig på att vara en del av den framväxande svenska åsiktsjournalistiken och fick, enligt egen utsago, god träning i att "pilla sig i naveln och skriva för sina kollegor i branschen."

När hon i dag ser tillbaka på sina första år som journalist är det med en förvånansvärt stor portion självkritik.

– Jag var så otroligt beskäftig och självgod under *Fittstim*-tiden och åren som följde. När jag skrev krönikor i Aftonbladet var det ytterst sällan jag funderade över mitt uppdrag gentemot läsarna och om det jag skrev verkligen var relevant för dem.

I stället utgick jag från vad jag trodde var mina egna åsikter, men de var ju samtidigt väldigt lika mina kollegors och mina mediekompisars, säger hon.

Att Belinda Olsson redan som tjugofemåring skulle ha hunnit bli en av den svenska feminismens fixstjärnor var långt ifrån givet. Hon växte upp i Angered i en medelklassfamilj utan några kontakter i mediabranschen, hennes familj flyt-

tade mycket och när de bodde i Mjölby blev hon mobbad och utfryst i skolan.

– Sedan när vi flyttade tillbaka till Angered blev jag en sån där rökrutebrud, för i rökrutan hängde ju alla spännande. Jag hade ett tuft skal utåt och det hände att jag var med och mobbade andra för att få vara en i gänget. Något jag såklart tycker känns svårt i dag. Över huvud taget tyckte jag skolan var tuff och jag byggde upp en fasad utåt som sa "kolla på mig, jag är bäst!". Jag gillade inte att andra bestämde över mig och upplevde att jag som tjej behandlades annorlunda än killarna. Det var den känslan av diskriminering som så småningom fick mig att bli feminist, säger hon.

Efter en ettårig medieutbildning och diverse ströjobb sökte Belinda ett vikariat på Expressen som hon landade efter mycket tjtande. Den första tiden på redaktionen skämdes hon över sin bakgrund och kämpade hårt för att överbrygga sitt bildningskomplex, lånade hem böcker om feminismen och kände sig som en udda fågel på en plats där flertalet av journalisterna kom från media- och akademikerfamiljer.

– Fast jag hade turen att förorten precis i den vevan började betraktas som lite exotisk och häftig. Peter Birro slog igenom med tv-serien *Hammarkullen*, Latin Kings fick sitt genombrott och i likhet med många andra började jag spinna på det. Jag hade nog fördelen av att inte komma från en akademikerfamilj i det att jag inte kunde reglerna för hur man betar sig och därför inte var rädd för att bryta dem. I dag upplever jag mig inte som någon udda få-

gel längre, även om jag i vissa sammanhang, såsom på Kristallengalan kan känna mig som kusinen från landet. Man kanske alltid har kvar förorten inom sig. Jag tror att det är ganska vanligt med min bakgrund att man har ett jättebra självförtroende men en sämre självkänsla, säger hon.

Även om Belinda inte visste det då skulle 2009 och dagen Janne Josefsson gästade hennes tv-

MER OM ...

Namn: Belinda Olsson.
Yrke: Journalist och författare.
Ålder: 40.
Familj: Maken Ali Fegan och två barn.
Bor: Masthugget i Göteborg.
Favoritsysslor: Jobbet, att slappa med familjen och att träna boxning.
Aktuell: Med Valprogrammet *Valet med Janne och Belinda* som började sändas i SVT 26 augusti.

I VERKLIGHETEN. Belinda Olsson har bestämt sig för att vara modig och palla att ta skit. Att hon klarade sig igenom drevet efter *Fittstim – Min kamp* tror hon var mycket tack vare åren på *Debatt* och upplevelsen av hur kraftigt media-bilden kan skilja sig från verklighetens.

program Studio Belinda bli en vändpunkt i karriären. Josefsson måste ha fattat tycke för den unga programledaren för efter sändning föreslog han att de vid tillfälle skulle ta en kaffe och prata lite mer.

– Det lustiga var att jag och min man Ali bara några kvällar innan hade suttit och kollat på *Debatt* och jag hade sagt till honom att ”där skulle jag verkligen vilja jobba”. Så bara några dagar senare ringde jag upp Janne, ljög och sa att jag var i Göteborg och föreslog att vi skulle ta den där fikan. Fast han hade såklart fattat att jag ville jobba med honom och redan sagt till sina redaktörer att jag förmodligen skulle börja hos dem, säger hon.

DEN FÖRSTA TIDEN på Debatt pendlade Belinda mellan Stockholm och Göteborg i veckorna innan hon och Ali bestämde sig för att flytta familjen till Göteborg. För Belindas del skulle det nya jobbet och flytten tillbaka till hemstaden innebära stora förändringar på många plan.

– Både jobbet och privatlivet blev en ”crash course” i en verklighet som var en annan än den som omgett mig i Stockholm. Jag lärde mig mycket genom mötet med människorna som var med i Debatt, även om tiden där i viss mån förändrade min syn på det offentliga samtalet. Det var svårt att inse vilket enormt folkförakt som finns och hur såväl journalister som pressekreterare och politiker gör narr av människor som inte fått samma träning som de själva i att uttrycka sig, säger hon.

Flytten till Göteborg innebar även att hon vann tillbaka många barndomsvänner från Angered, samtidigt som hon fick nya vänner som är allt från lärare till kockar och socialarbetare.

– Det har gjort att jag deltagit i helt nya samtal där jag plötsligt inte bara sitter och blir bekräftad hela middagar igenom, så som jag upplevde att jag blev i Stockholm. I stället har jag fått finna mig i att bli ifrågasatt vilket har varit utvecklande, säger hon.

Vid middagsborden förvånades hon över att många kvinnor hon tagit för givet var feminister inte ville kalla sig det. Hon började undra om det fanns något som stod i vägen och det var den frågeställningen som låg till grund för hennes programserie *Fittstim – Min kamp*. Ett program där hon, enligt egen utsago, riktade sig till mannen och kvinnan på gatan istället för till sina elitsystrar, andra svenska mediefeminister.

SVÅRPLACERAD. ”Jag tror att jag kanske är lite svårplacerad, till exempel som feminist. Vissa feminister tycker nog jag är hin håle själv, medan andra ser mig mer som en yttlig mediefeminist. Ytterligare andra kanske ser mig som en viktig feminist.”

– Jag är övertygad om att det finns ett glapp, för jag tror ju att feminismen i grunden är något som de flesta människor kan skriva under på. Det är som min svärmor säger i programmet, ”feminism är världens längsta revolution, man måste vara ihärdig och det handlar om frihet.” Men vad händer sedan? Det var detta jag försökte påtala i serien. Farsor som går ut och blir feminister när de upplever hur deras döttrar mår dåligt hånas på kultursidorna för att de inte vaknat tidigare. Så hur ska vi ha det då, är det inte bättre att de vaknar sent än att de fortsätter gå omkring med huvudet

i rumpan? Och debatten om kulturmannen som ska föreställa en feministisk diskussion. Jag känner bara: men sluta ligg med honom då och se i stället till vanliga kvinnor som oroar sig över hur de ska kunna leva på sina pensioner eller hur lönen ska gå ihop. De stora frågorna. I stället fastnar vi i konstiga icke-diskussioner som inte rör människors vardag.

Både Belinda själv och SVT var beredda på att programmet skulle väcka debatt, vilket också var syftet. Däremot hade de inte räknat med den massiva kritikstorm som skulle börja redan innan det första avsnittet sändes och sedan eskalera i 16 000 upprörda tweets under första avsnittets sändningstid. Ordet realtidsraseri myntades och mycket av hatet på kultur- och debattsidorna riktades mot Belinda Olsson själv. Bland annat anklagades hon för att gå feminismens motståndare till mötes och för att helt ha åkt vilse i verkligheten.

Just kraften i drevet mot henne och hur man

” Ibland kan jag känna att feminismen i pressen enbart skildras som ett slags livsstilsprojekt för medelklassen.”

1

Bild PRIVAT

2

Bild SCANPIX

3

Bild RONNIE RITTERLAND

1 GIFT. Här gifter vi oss i New York. Efter tolv år ihop. Min äldsta barndomskompis var vittne, barnen var med. Det var grymt! På kvällen gick vi på hipp restaurang och jag blev matförgiftad och spydde hela natten. For better or worse ... **2 ROLIGT GÄNG.** Gud vad unga vi var. Fittstim-tiden var väldigt rolig. Vi var ju ett gäng lik-som. Man kunde backa varandra. Alla tjejer borde hänga i gäng. För mig är det en gammal förortsgrrej. Linda Skugge är för övrigt en väldigt peppande person, men vi ses väldigt sällan... **3 KAXIG SIDEKICK.** Jag gillar otippade samarbeten. Ett sånt exempel är Patrik Sjöberg. Han var sidekick till mig i Debatt från Almedalen och sedan gjorde vi radio, *Olsson & Sjöberg* i P4. Det var skitkul. Han är jobbig och kaxig och jätterolig och smart. Tyvärr fick vi bara göra fyra program, cheferna blev väl rädda. Vi pratar ofta om att jobba ihop igen men har inte riktigt fått till det än.

går vidare efter en sådan massiv kritikerstorm är frågor som vill ha svar. Belinda känslomänniskan. Hur har hon kunnat hämta sig och hitta styrkan att gå vidare, och varifrån kommer modet och viljan att våga göra valprogrammet där hon återigen riskerar att åka på stryk? Att stå utfrys, även om platsen och tidpunkten är en annan? Belinda erkänner att skolgården satt sina spår men påpekar att hon alltid haft en familj som stöttat henne. Att hon vågar vara modig tack vare dem och att hon de senaste åren arbetat med samma personer, människor hon känner sig trygg med och litat på.

– Det har varit en förutsättning för att jag skulle våga börja gå på tvären som journalist, för generellt sett har jag svårt att lita på människor. Jag kände ju som barn att någon som var min vän när som helst i stället kunde börja mobba mig. Än i dag har jag svårt för grupper, jag tycker det är läskigt för det blir direkt en tydlig hierarki, säger hon.

Samtidigt vill hon inte dölja att delar av kritiken från andra feminister var svår att hantera och att hon hade dagar då det kändes jobbigt att vara under attack.

– Det värsta var nog när de anklagade mig för att inte bry mig om feminismen och vanliga människor. Det upplevde jag som den värsta kritiken även under åren på Debatt, om människor kände att det blev en von oben-diskussion som gick över huvudet på dem. Det som störde mig med de anklagelserna är att det finns ett stråk av elitism i feminismen, vilket man inte minst märker på språket. Ibland när

jag läste artiklar där jag kritiserades fick jag nästan använda ett lexikon för att ta mig igenom vad de tyckte. Då tänkte jag: de är arga på mig och säger att jag inte bryr mig om vanliga kvinnor – men det gör ju inte de heller!

SJÄLV DRÖMMER BELINDA OLSSON om en vardagsfeminism som är mer närvarande i skolorna, är mer tillåtande och som inte handlar lika mycket om positionering.

– Ibland kan jag känna att feminismen i pressen enbart skildras som ett slags livsstilsprojekt för

medelklassen. Jag tror att vita medelklassfeminister i dag varit så upptagna med att se sin egen underordning att de helt missat att de i många fall har ett överläge. Jag menar, de kan ju inte på allvar anse sig mer förtryckta i dagens Sverige än en 60-årig invandrarman som sitter fast i långtidsarbetslöshet eller den arbetslöse unge killen i Trollhättan som inte har någon möjlighet att göra sin röst hörd. Framför allt tror jag det är viktigt att vi journalister påminner oss om vilken makt vi har gentemot människor i allmänhet och vilken elitklass vi har blivit. Vi är

maktfaktorer och har möjlighet att trumma ut våra åsikter och sätta en agenda närhelst vi vill, säger hon.

Just den ”vanliga” människans maktlöshet kontra kritiken av medias makt att definiera vad som ska gälla som sanning är något hon och Janne Josefsson bestämde sig för att granska redan i ett av

de första avsnitten av Valet med Janne och Belinda. Med utgångspunkt på Nytorget i Stockholm ställde de sig frågan hur det påverkar oss att vi har en journalistkår som utgår från Stockholm där många röstar på samma partier, bor på samma ställen och har liknande bakgrund.

– Det finns massor av svinduktiga journalister, men samtidigt ... Belinda Olsson tystnar, tar en paus.

– Det finns ju ett Sverige där ute som är på riktigt, och som gav många journalister en chock i samband med EU-valet där Sverigedemokraterna och FI gjorde succé. Det började talas om ”det delade Sverige” som om att det var en nyhet – jag menar, kom igen, ett Sverige som drar i sär har vi haft ett bra tag nu. Detta kanske vi journalister borde intressera oss för lite mer. När man kommer ut och möter människor i deras verklighet inser man ju att det är väldigt lätt att sitta vid sitt middagsbord med dyra viner och fina ostar och tycka och tänka om hur människor ska se på allt från invandring till jämställdhet. Det är verkligen jättelätt och det gäller även för mig själv och Janne, säger hon och ruskar på huvudet.

BELINDA OLSSON HYMLAR inte om att hon själv och övriga på SVT Göteborg även de lever i en egen bubbla.

– Vi som arbetar här är ju också ett privilegierat kluster av människor och inte ”vanliga”. Fast vem är den vanliga människan egentligen? Jag vet inte. Är det Urban snickaren i Arboga? Men tänk om Urban lyssnar på opera? Då blir det ju också fel. Det finns en sådan komplexitet och jag är medveten om att jag inte har svaren på allt även om det kan framstå som om att jag och Janne tror att vi har det.

3

FAVORITPLATSER I GÖTEBORG

MAJVALLEN

”För att mina barn spelar fotboll i Azalea.”

VÄSTRA KYRKOGRÄDEN

”Där min pappa som dog några år för tidigt ligger begravd”

MIN BALKONG

”Här har jag en rogivande utsikt över Göteborg och vattnet.”